UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.D. Iacobi Marchantii Vitis Florigera

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

7. De pulchritudine B. V. in gloria. Vale ô valde decora pro nobis Christum exora.

urn:nbn:de:hbz:466:1-56381

Visual Library

ceit? Non ſolum quinque Virgines, ſed omnes omnino ſanctas animas, quæ fuerunt, ſunt, & erunt, aut eſſe poſſunt, oculis ſuæ ſapientiæ propoſuit, & quicquid in ſingulis excellere poterat virtutis & pulchritudinis, in Virginem hanc à ſe electam cõtulit, ita vt nihil opus iſtud ſuperexcellat niſi ipſe Opifex: Propterea ei rurſum repetimus: *Salve Virgo glorioſa, ſuper omnes ſpecioſa.*

Hæc eſt pulchritudo, quæ multas in ſui amorem pellexit animas pias, & ad imitationem accendit. Vnde S. Ambroſius ſic Virgines alloquitur: *Sit vobis tamquam in imagine deſcripta virginitas vitaque Beatæ Mariæ, de qua velut ſpeculo refulget & ſpecies caſtitatis, & forma virtutis. Talis fuit Maria, vt eius vnius vita omnium ſit diſciplina: quicunque eius ſibi exoptat præmium, imitetur exemplum. O quantis illa Virginibus occurret, quantas complexa ad Dominum trahet!* Certe Virgines in cælo delectantur eius ſpecie & ſocietate. Ipſaque dum in terris apparet, fere ſolent nonnullis illuſtrioribus Virginibus quaſi Pediſſequis honorarij, eſſe comitata, ſed & tunc elucet & ipſa ſuper omnes ſpecioſa. Sic S. Dominicum frequenter viſitavit cum Cæcilia & Catharina collateralibus ſuis. Sic etiam ſæpe adfuit S. Martino cum Agnete & Thecla. Sic S. Opportunam viſitavit in lecto ægretudinis cum Lucia & Cæcilia: ita vt optime eas cognoſcens diceret: Avete Sorores, quid imperat mihi Regina? Sic ſanctum Stanislaum Koſca viſitavit cum S. Barbara. Sic & ſanctam Claram viſitavit cum Virginum clariſſima turba; ſed ipſa erat eminens ſpecie inter omnes, regioque diademate redimita, quo agnoſceretur eius excellentia.

Ambroſ. de inſtit. Virg.

Sec. VII DE PVLCHRITVDINE B. VIRGINIS IN GLORIA.

VALE, O VALDE DECORA PRO NOBIS CHRISTUM EXORA.

Gloria reſpondet gratiæ.

SIcut Maria omnes electos excellit pulchritudine gratiæ, ita abſq; dubio eos præcellit pulchritudine gloriæ, quia gloria gratiæ correſpondet. Sicut ergo decuit vt tali puritate niteret, qua maior ſub Deo nequit intelligi, quia Deum conceptura erat: ſic decet vt gloriâ emineat, quâ maior ſub Deo nequit intelligi. Mons eſt in vertice montiũ Beatiſſima Virgo, inquit S. Gregorius. *quæ omnem electæ creaturæ altitudinem electionis ſuæ ſublimitate tranſcendit.* Mons electiſſimus & ſpecioſiſſimus, omni intelligibili venuſtate polymitus & ornatiſſimus: *Gloria Libani data eſt ei, & decor Carmeli; in ea videbitur gloria & decor Dei noſtri.* Radij decoris & gloriæ eius totam illuſtrant & lætificant civitatem Dei. Quapropter Eccleſia Leodienſis ſic de ea canit voce & laudatione decora:

Iſaia 35.

O quàm glorifica luce coruſcas,
Stirpis Davidicæ regia proles,
Sublimis reſidens Virgo Maria,
Supra Cæligenas ætheris omnes.

Certe accidentalis gloria electorum perficietur in viſione Mariæ Deificæ, quæ filium Dei peperit eſſentialis beatitudinis objectum vivificum. Vnde & Sancti nonnulli in terris, cælitus ſpecialiter edocti ſunt ad illius viſionem adſpirare.

De B. Arnulpho, Ord. Ciſter. legimus frequenter ei apparuiſſe Deiparam, & ita familiarem ſe illi exhibuiſſe, vt quoties ille negotium aliquod haberet, toties pijſſima Virgo illud ad filium ſuum deferret, donec tandem illi expectanti, & vt ita dicam, ore cordis hianti à Filio ſuo gratiæ cœleſtis buccellam pariter cum effectu petitionis eius impetrans reportaret. Cum autem quadam die Vir Dei orans cuperet ardenter Sanctorum Choris intereſſe, apparuit ei Chriſtus, & apertis cœlis oſtendit omnes Sanctos Choros Patriarcharũ, Prophetarum, Apoſtolorum, Martyrum, Confeſſorum, Virginum, Angelorum. Tum Chriſtus ad illum: Sufficiuntne tibi hæc omnia? Illo autem negante hæc ſufficere, oſtendit ei Genitricem ſuam ſupra omnes exaltatam, inenarrabili decore & gloria pleniſſimam, in cuius viſione miram ſenſit oblectationem & ſuavitatem. Ita auctor Kalendarij Virginis ex Franciſco Moſcho, vitæ eius Scriptore.

De Beato Henrico Calſtus Ordinis S. Dominici etiam legimus, quòd cùm die quodam ſtudij vel orationis cauſâ lumen haberet, illud extinctũ eſt; & mox circumfulſit eum lux magna, è qua quædã muliebris vox prodire videbatur. Qui ſtupefactus ait: Deus meus, quid audio, quæ eſt vox iſta? Ego ſum, inquit, Maria Mater Chriſti. Cui ille: *O Domina, oſtende mihi faciem tuam gratioſam, ad quam tam frequenter adſpiro: Vox enim tua dulcis, & facies tua decora.* Verumtamen non aliud à Virgine reſponſũ tunc accepit: *Adhuc puer es, creſce, & videbis me.* Ita refert Hyacinthus Choquetus D. The.

Poterat ergo hic dicere, quandoquidẽ necdum tempus advenit, quo te intueri valeam in decore & ſpecie tua, vale interim, ô valde decora, in decore tuo perenna & regna, & pro me Filium exora, vt illum & te videam tandem in ſæculorum ſæcula.

Nec hic quoq; prætereundũ, quod certâ relatione accidiſſe refert Thomas Cantiprato apud Turinum civitatem, in domo quadam Fratrum Prædicatorũ. *Ibi agebant Fratres ſub egregiæ ſanctitatis Priore erga B V. devotiſſimi in orationibus ſuis, & ſæpe fuſis lachrymis divinæ vacabant contẽplationi. Accidit vt unus ex illis, alijs ad quietem vel ſtudium ſecedentibus, nocte dieq; in oratione permaneret; vnde meruit à Virgine, cui devotiſſimus, ſingulare ſolatium obtinere. Contigit namq; eo ſolo in Eccleſia remanente altaris circuitum luce iucundiſſima circumfundi, & ei ſuper altare glorioſiſſimã Virginem cum Filio inauditis vultuum & formarum ſchematibus apparere Sub per quos in modum Stellarum ſeptem globi ignei radiabant. Hæc ut vidit, timuit eſſe phantaſma, quamvis*

in

in ſignum veræ viſionis ſolutio mirabili & intellectuali lumine repleretur. Dixit ergo cũ magna reuerentia cordis, & cum lachrymis: O glorioſiſſima Mater & Domina, non ſum dignus videre ſolus quæ video. Rogo ſupplex, ſi vere es Mater Chriſti, appareas Priori noſtro, & toti Conventui, ſervis tuis dilectiſſimis. Hoc vt dixit, annuit Mater pietatis, & apparuit toti Conuentui in eadem forma, Attende Lector. miraculum cunctis ſæculis inauditum. Referebant Fratres, quòd illa viſio imaginaria quidẽ fuit, ſed ex certis groſſis & circumſcriptibilibus lineamentis non conſtabat. Vt autẽ comparitione aliqua nos vtamur; Corpus illud apparens diaphanũ videbatur, & tamen tã propriũ tamq; excellenter egregiã formã oculis intuentiũ ingerebat, vt nihil iucundius videri poſſe à mortalibus crederetur. Hoc videntes Fratres ſolitò crebriùs precibus & fletibus inſiſtebant orantes benigniſſimam Matrem, vt ſecundò & tertiò in honorem Sãctiſsimæ Trinitatis appareret, ne forte foret diabolica illuſio. Quia ergo nulla Chriſti conventio, vel Matris eius, ad Belial, tertiò in eadem forma toti ſe Conventui Virgo glorioſa demonſtrauit. Facta ſunt hæc in principio Ordinis Prædicatorum, vt tam ſpeciali miraculo Regina miſericordiæ ſibi deditum Ordinem comprobaret.

Ex quibus omnibus ſatis eluceſcit, quàm meritò B. Virgini iſte titulus competat, *Virgo glorioſa, inter omnes ſpecioſa*; & quàm convenienter ei dicamus; *Vale, ô valde decora & pro nobis ſemper Chriſtũ exora.* VALE apud veteres erat ſalutatio veſpertina, ſicut & AVE erat ſalutatio veſpertina: Nos autem Mariam ſalutamus per Antiphonas & Cantica tam matutinis horis, quàm veſpertinis, immò & diurnis: ideo hic repetitur, *Ave, Salve, Gaude, Vale* Quaſi diceremus cũ Propheta, *Veſpere & mane & meridie* annunciabimus laudem tuam, & Filij ſtui, ô Maria! & congaudebimus, quòd tibi cum illo perẽnis ſit ſalus, honor, virtus, gloria, valor, & fortitudo; tu interim illum pro nobis exora, vt exaudiat vocem noſtram, & ſublevet tecum noſtrã miſeriam, Sic compendio iterũ pro me repeto: Salve, ô Maria, inclyta Regũ progenies, Sacerdotum decus, Patriarcharum gloria, Cælitũ triumphus, Angelorum Domina, Cœlorum Regina, Formido inferorum, Chriſtianorum ſpes & ſolatium. Divinitati proxima es, ne illic nobis deeſſes. Certa eſt fiducia tua, pronus tuis advolvor pedibus, ſerva animulam hanc, quæ ſe tibi quanta eſt, nuncupat.

Gloria Virginis ſuperat gloriam omnium hominũ & Angelorum.

Sed quoniam de Virginis gloria hic mentio eſt, adverte quod multorum Theologorum ſententia aſſerat, Virginem non ſolùm ſingulos homines & ſingulos Angelos, in quocunque Ordine & Choro ſint conſtituti, gloriâ excellere; ſed etiam omnes homines & omnes Angelos ſimul ſumptos; ita vt beatior ſit omnibus electis ſimul coadunatis, & maiore digna honore. Quapropter Eccleſia illam colit cultu ſpeciali poſt Deum, quem cultum vocat *Hyperduliæ* cultum; qui eſt ſummus poſt illum quem Deo debemus qui *Latria* appellatur.

Colitur cultu Hyperduliæ.

Sanctos autem cæteros & Angelos & Homines etiam ſimul in conſideratione noſtra iunctos non niſi *Duliâ* colit, qui eſt cultus inferior. Itaque omnes honores qui Angelis deferuntur, aut Hominibus beatis, quantumcunque increſcant & multiplicentur, numquam tamen pertingent ad hyperduliam Virgini Mariæ debitam, quia ille cultus eſt altioris Ordinis.

Ratio fundamentalis eſſe poteſt, quòd B. Virgo verè ſit Mater Dei, cui competit per hoc dignitas velut immenſa, longe alias omnes tranſcendens; ſicque ei & gratia, & gloria, & cultus debetur omnes alios ſupereminens. Maternitas namque Dei dignitas incomparabilis cenſetur, in quantum eſt conſanguinitas cum Deo proxima, arctiſſima, altiſſima, per quam Virgo facta eſt Ordinis quodãmodo divini, habens eundem Filium ſibi conſubſtantialem in humanitate, quem æternus Pater conſubſtantialem habet in divinitate. Eidem nãque dicere poteſt, quod Pater æternus: *Filius meus es tu, ego hodie genui te.* Quæ omnia ſunt altâ conſideratione digna, vt dignitas, gratia, gloria, & honor ei debitus agnoſcatur.

Competit ei dignitas hæc quia eſt Mater Dei.

Pſal. 2.

Confirmatur & hæc ratio ex eo quòd dignitas vnionis hypoſtaticæ humanitatis cum Deo, in Chriſto incomprehenſibilis ſit, & reputetur immenſa, omnium creaturarum dignitatem & excellentiam in vnum congregatam ſuperans, dum facit hunc hominem Deum capitulantẽ in ſe, ſive quæ in cœlis, ſive quæ in terris, Huic autem vnioni incomprehenſibili, quàm intimè, quàm proximè cooperata eſt Beatiſſima Virgo, dum Filium Deĩ ſuis è viſcerib corpore induit, & ſibi cõcorporatũ Orbi dedit? An aliquid hâc vnione, incarnatione, & concorperatione admirabilius? Nihil ergo & hac maternitate præſtantius. Sicque & dignitas hæc & dotes ei correſpondentes longè ſuperant omnes alias dotes, ſive Angelis, ſive hominibus datas, & à ſolâ vnione hypoſtatica Chriſto communicata ſuperatur. Ita loquuntur Theologi plerique de dignitate, gratia, gloria, honore, & cultu Virginis Deiparæ.

Non ergo dubitandum, quòd de ea iure canat Eccleſia, quòd ſit *valde decora, & ſuper omnes ſpecioſa*: quodque meritò ei ſpecialiſſime dicamus: *Et pro nobis Chriſtum exora.* Etenim ex dictis ſequitur, ad eam nos primùm debere vota dirigere poſt Chriſtum, & per eam ad Chriſtum, qui ſic eam voluit honorare, vt nihil neget, vt numquam oret ipſa, quin exoret. Quandoquidem enim eius gratia & merita, ita Angelorum omnium & hominum excedant gratiam & merita, vt ſimul adunata hæc & in vna lance poſita, & ex altera parte Virginis ſolius merita collocata longè ſuperent; per hoc conſequitur ipſam magis Deo eſſe gratam & dilectam, quam ſint omnes Angeli & homines ſimul ſumpti. Quid vltra dicendum, & exinde inferendum, niſi quòd eius preces apud Deum magis valeant & Chriſtum, quàm omnium electorum, ſive hominum, ſive Angelorum? quodque dignior

Plus apud Deum poteſt quàm homines & Angeli ſimul.

ſit

ſit vt exaudiatur, quàm omnes hi ſimul ſumpti? Vide ergoquàm meritò ei inter omnes primò & crebrò repetimus: PRO NOBIS CHRISTUM EXORA.

Similitudo

Declarari id etiam poteſt ſimilitudine rebus ab humanis deducta. Etenim ſi conſideremus familiam benè inſtitutam, & in ea Matrem familias qua talis eſt, quis ambigit eam in ea qualitate præferendam omnibus filijs, ſervis, & ancillis ſimul ſumptis, quandoquidem ſit Mater, caput, & princeps totius familiæ? Certè & hæc apud maritum prudentem, & in veritate vxoris dilectorem, debet impetrare de his quæ juſtè petit efficaciùs, quam vllus de familia. Itaque cum B. Virgo conſtituta ſit Mater-familias ſuper tota Eccleſia, nonne dignior cenſenda eſt, quàm alij omnes filij & fideles, etiam ſimul adunati? nònne & efficacior eſt eius oratio & petitio, quàm omnium aliorum? Impetrat vtique, & vt Filia, & vt Mater, & vt Sponſa, quod indicat illa pia oratio Templo Lauretano inſcripta, & Indulgentijs adornata, ac à multis pijs non ſine fructu frequentata:

Ave Filia Dei Patris,
Ave Mater Dei Filii,
Ave Sponſa Spiritus Sancti,
Ave Templum totius Trinitatis.

An non exaudiet Pater Filiam? An non exaudiet Filius Matrem? An non exaudiet Spiritus Sanctus Sponſam? An non de ſuo ſanctoſacrario & Templo exaudiet Trinitas ſanctiſſima orationem ad ſe emiſſam? Ergo, ô Sancta Virgo, Chriſtum pro nobis exora; immo Patrem & Spiritum ſanctum, non enim decet vt quiſquam illorum confundat faciē tuam & vniverſæ reconciliationis Sacrarium, Oraculumque propitiationis repudiet.

Aliud ſimile.

Altera ſimilitudo duci poteſt ab æſtimatione morali, quæ reperiri ſolet in aulis Regum. Quis ambigat dignitatem & honorem Reginæ debitum excellere dignitatem & honorem omnibus Ducibus, Principibus; Comitibus aulæ impertiri ſolitum; quandoquidem altioris etiam cenſeatur ordinis & regiæ dignitati ſuppar? Ergo cúm Maria Regina ſit cæli & terræ, Regina omnium hominū & Angelorum, omneſque ſe ei ſubditos agnoſcant & gaudeant; nonne etiam iam ſimul ſuper ſe omnes coadunati excellentiam ipſius agnoſcere debent? Nònne ſi & ipſa pro nobis interveniat apud Regem, ſuper omnes interpretabit? Itaque rurſum hîc repetamus: *O Regina Cælorum, ô Domina Angelorum, pro nobis Chriſtum ora & exora.*

Certè non poteſt non efficaciſſima eſſe eius oratio, quandoquidem atteſtentur frequenter Sancti Patres, quód ipſa, quia Mater Dei eſt, etiam totius Eccleſiæ, & Fidelium omnium Mediatrix eſt, tamquam quæ proximè cooperata ſit Incarnationi Filij Dei, & conſecutivè redemptioni noſtræ.

Per B. Virginem dona in homines derivantur.

An dicemus vlterius, per eam diſtribui Apoſtolis zelum, Martyribus fortitudinem, Confeſſoribus puritatem, Religioſis humilitatem & auſteritatem, Virginibus caſtitatem, Pœnitentibus compunctionem, Conjugatis fidelitatem, omnibuſque Fidelibus dona eis convenientia ſecundùm vocationem? Hoc ſanè certum aſſerit S. Bernardus, quando dicit à Deo cæleſtia quæque dona non venire in nos, niſi per manus Mariæ tranſiverint. Quòd ſi ipſa hæc poteſt diſtribuere dona per poteſtatem & interceſſionem, quà apud Deum valet, an non eminentius hæc omnia dona in ſe poſſidet & gloriam eius correſpondentem? Quòd ſi aſſerunt Theologi in Chriſto fuiſſe non ſolum gratiá ſanctificantem, multa ſecum dona cæleſtia involventem cum gratijs, quas vocant *Gratias gratis datas*; ſed & gratiam quamdam, quam vocant *Gratiam capitis* in alios refundendam, quæ etiam *Univerſalis gratia* appellari poteſt. Dicamus & hanc Matri ſuæ (quæ *Plena gratia* ab Angelo nuncupatur) communicaſſe, ita vt non ſolum ſibi ſoli gratiam acceperit, ſed & eandem in cæteros transfundendam Maria participarit; propter quam dixit S. Bernardus non ſolùm eam gratia plenam, ſed ſuperplenam & ſuperfluentem; ita tamen vt ipſa Canalis ſit, Filius eius Fons. Nònne hæc eſt quædam gratia, quæ in Maria poteſt dici *Gratia Capitis*? Nònne & illi ſpecialis gloria correſpondet? Hanc ſanè hoc in gradu, hocque titulo, omnes alij Sancti etiam ſimul iuncti haud participant. Per MARIAM igitur à CHRISTO in nos fluunt cæleſtia dona, & ideò ei frequentiſſimè & ferventiſſimè a nobis repetendum eſt: *Pro nobis Chriſtum exora.*

B. Virg. Canalis eſt. Chriſtus Fons omniū gratiarum.

Et hoc tamen etiam advertendum, quòd dicamus, & petamus, vt pro nobis intercedat, quæ *Mediatrix hominum* propriè dicitur: nam nec pro Angelis, nec pro eorum in ſupplicio conſortibus intercedere poteſt, quia irrevocabiliter flammis ſunt addicti. Nec Angelis qui ſteterunt, vel gratiam vel perſeverantiam Virgo impetravit; ſicut nec Chriſtus gratiam aut gloriam eis meruit, vt ſanior Theologorum cenſet opinio; ideoque propriè *Angelorum Mediatrix* dici nequit. Attamen aliqua ratione hic Titulus ei poſſet competere, ſi conſideremus vnam eſſe Eccleſiam Angelorum, & Beatorum Hominum in Cælis. Cùm ergo Chriſtus, & Beatiſſima Mater eius effecerint, vt ruinæ Angelorum cadentium reſtaurarentur per homines, & fieret Eccleſia Triumphans omnibus ſuis numeris perfecta; quis vetat hac ratione dicere, quòd Chriſtus Angelorum Mediator ſit, & Maria Mediatrix, tantùm bonum eis conciliando, Reipublicæ ſuæ ſanctæ, ſive Eccleſiæ ſuæ dilaceratæ, redintegrationem procurando? An non eis exindè gaudium? an non accidentalis acceſſit gloriæ? An non mirè gaudent de Apoſtolorum zelo & fructu, de Martyrum conſtantia mirifica, de Virginum caſtitate Angelica, de Sanctorum omnium meritis, triumphis, & gloria? An non per charitatis vnionem illam gloriam & præmia exiſtimant ſua? An omnes Angeli, ſimul iunati, vel mereri, vel impetrare

Pr[...] eſt m[...] Ang[...]rum.

ſtare potuerunt hanc reſtaurationem? Abſit. Sed per Chriſtum id factum eſt, ſimulque, Chriſto ita volente, per Mariam; ſicque non mirum ſit, ſi dicamus eam & gratiâ & gloriâ omnes Angelorum & hominum Choros ſimul ſumptos ſuperare.

Forſitan & hoc ſignificat Sancti Ioannis viſio de duodecim Stellis radiantibus in capite Mariæ. Numerus duodecimus vniverſitatis eſt numerus ſacris in Litteris; ſic dicere valemus vniverſos Beatos, tam Angelos, quam Homines, Mariam circumcingere honoris gratiâ, & agnoſcere velut Caput ſuum poſt Chriſtum, hoc eſt, Reginam gloriæ. Vlteriùs in ſpeciali dicere poſſumus, per duodecim Stellas Mariam circumcingentes, intelligi novem Choros Angelorum ei honorem deferentes; ſimulque tres hominum ſtatus, quos per Noe, Daniel, & Iob, deſignari dicit Sanctus Bernardus; hoc eſt, Statum Prælatorum, Continentium, Coniugatorum. Hi omnes ſtatus hominum ſimul cum Choris Angelorum Mariam circumdant, honorant, & coronant. Sic in æternum in cœlis coronata triumphat, vbi pro nobis etiam exorat, vt ad illam coronam pertingamus, ſive ad numerum eorum qui eam debent honorare, ornare, & coronare.

QVADRIGA MARIANA
TRACTATVS IV.

DIE ELVCIDANS ANTIPHONAM MARIANÆ LAVDIS.

Quæ canitur toto Tempore Paſchali.

REGINA CÆLI LÆTARE ALLELVYA.

INTRODVCTIO.

Autores huius Antiphonæ ſunt Angeli? Quæ eius occaſio?

HVIVS Antiphonæ primos Cantores & Auctores fuiſſe Angelos, pernotum eſt ex Hiſtorijs Eccleſiaſticis, & Traditione Romana. Cùm enim tempore S. Gregorij Pontif. lues peſtilentiſſima & violentiſſima ſerperet in Vrbe Romana, & plebem ita depaſceret, vt quandoq; viſi ſint octoginta vel ſolùm hiſcendo interire: Hinc ad preces publicas, & lachrymis coniunctas refugium fuit; indixitq; Pontifex celebrem Proceſſionem, cui ipſe cum toto Clero & populo interfuit, in qua per vicos circũferebatur Imago Deiparæ à S. Luca depicta. Cùm ergò fervida & lachrymoſa Cleri & Populi vota in Cœlum aſcenderent, & hanc Mediatricem Patri Æterno repræſentarent, audita eſt vox iſta de Cœlo veniens modulatione Angelicâ: *Regina Cœli lætare, alleluya: Quia quẽ meruiſti portare, alleluya: Reſurrexit ſicut dixit, alleluya.* Qui cantus dũ paululum ſiſteret, adiunxit ex ſancta inſpiratione Sanctiſſimus Pontifex, cum Clero: *Ora pro nobis Deum, alleluya.* Mox verò mira claritas aëris effulſit, cum

anteà Sol foret in nubilo. Viſus eſt autem Angelus in vertice Caſtri, quod ex tunc vocatum eſt CASTRVM S. ANGELI, anteà vocabatur MOLES ADRIANI, Gladium cruentum recondere, & exindè ceſſavit peſtilentia, quæ paſſim in colloquijs, in menſis, in itinere, in ludis, in deambulatione multos ſubita morte perimebat, ita ut ſternutando, vel oſcitando expirarent: Vndè hactenus permanſit conſuetudo dicendi, *Deus adiuvet*, cùm quis ſternutare auditur: & cùm oſcitatio ſupervenit, ſignum crucis ori ſolet imprimi; quæ quidem conſuetudo dicitur originem ex eo duxiſſe tempore. Hæc autem peſtilentia venerat ſuper Romanos tempore Paſchali, quia multi ex illis diebus quadrageſimalibus intemperanter vixerant & incontinenter, nec ſatis dignè poſtmodum Corpori Domini communicârant. Et hæc non æquâ lance rationis & fidei penſantes, cõmeſſationibus, ludis, luxuriaque fræna laxabant. Quid dicemus hic niſi illud Pſaltis: *Iuſtus es Domine, & rectum eſt iudicium tuum.* Dum tamen ad Mariam, tanquam ad Aram clementiæ tuæ, & Mediatricem gratię recurrimus, tu reſpicis nos de Cœlo, & amoves iram vindicem. Intuens in Deiparam hanc Virginem ei congratularis & nobis, eamque lætificas & nos cum ea. Vndè per Angelos ei decantari iubes, *Regina Cœli lætare, alleluya*; & à nobis idipſum vis repeti & decantari in tuam eiusq; gloriam cum paſchali gaudio & triumpho. *Pſal. 118.*

Hanc igitur Antiphonam Paſchalem, licèt iterum à me breuiter alibi explicatam, cum ampliori elucidatione, hic repeto, & repræſento pijs mentibus, & in illa finio *Quadrigam Marianam*, qua à filijs ſuis cum laudibus ſonoris in Cœlum evehitur, eorum voce coniuncta cum melodia Angelica & cœleſti. Tu fave, ô Maria, vt tecum decantemus Æternum Alleluya. Sicut enim Angelis præcinentibus didicimus S. Trinitatem adorare per Triſagion, *Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus Sabaoth*, qui cantus æternùm perdurabit: ita illis præcinentibus didicimus te Cœli Reginam venerari cum lætitia, & tibi decantare *Alleluya*; quę quidem Vox lætitiæ perfectionem ſuam habebit in æterna beatitudine. Singula ergò ſacræ Antiphonæ verba liceat, Te favente, expendere, & extendere. Priſci Scriptores invocabant & ſalutabant Calliopen, Vraniam, Polymniam, Clionem, Thaliam, Euterpem, vt feliciter ſua Poëmata auſpicarentur: Tu mea es Calliope, Vrania mea, Polymnia & Clio mea: *Exurge gloria mea, exurge Pſalterium & Cythara:* A te principium huius ſcriptionis, in te deſinet, ô MARIA?

REGINA CÆLI LÆTARE. SECT. I.

Olim Gentiles ſolẽ & lunã vt numina adorarunt.

NOtum eſt ex ſacris litteris, Gentiles, & quoſdam Iudæos, horum imitatores & aſſeclas, Solem Lunamque adoraſſe, vt Numina: illum tamquam Cœli Regem & Præſidem, hanc tam